

**TURIZM TA'LIMIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI JORIY
ETISH VA TAKOMILLASHTIRISH**

Amonboyev Muhammadsidik
Eshmurodov Rustam Sayfiddin o'g'li
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
Tayanch doktoranti
rustam.eshmurodov97@gmail.com

Annotatsiya. *Turizm sanoati jahon iqtisodiyotining muhim tarkibiy qismi bo'lib, uning o'sishi zamonaviy bilim va ko'nikmalar bilan jihozlangan malakali ishchi kuchini talab qiladi. Ushbu maqolada turizm ta'limida innovatsion texnologiyalarni tatbiq etish va takomillashtirishni o'rganiladi hamda ularning o'qitish metodologiyasiga, talabalarning faolligiga va sanoatning dolzarbligiga ta'siri yoritildi. Unda ushbu texnologiyalarni qo'llash bilan bog'liq muammolar va imkoniyatlar muhokama qilinadi va samarali integratsiya bo'yicha tavsiyalar beriladi.*

Kalit so'zlar: *zamonaviy texnologiyalar, turizm ta'limi, mutaxassislar, metodlar, o'quv dasturlar, innovatsiyalar,*

Kirish

Turizm sohasi rivojlanib borar ekan, bo'lajak mutaxassislarni tayyorlaydigan ta'lim asoslari ham shunday bo'lishi kerak. Innovatsion texnologiyalar, jumladan raqamli platformalar, virtual haqiqat (VR), kengaytirilgan haqiqat (AR) va mobil ilovalar turizm ta'limini oshirish uchun noyob imkoniyatlarni taqdim etadi. Ushbu maqolada ushbu texnologiyalarni o'quv dasturlariga qanday qilib samarali integratsiyalash mumkinligi va ular o'rganish tajribasini qanday yaxshilash mumkinligi ko'rib chiqiladi.

Adabiyotlar sharhi.

M.Amonboyev, U.Ahunjonov, B.Obrenovich kabi iqtisodchi olimlarimizning "Understanding the innovation concept" nomli maqolalarida har qanday sohada innovatsiyaning muhimligi va har qanday korxonalar o'z sohalarida bozor yetakchisi bo'lishga urinishayotgan bo'lsa, bu uchun bozordagi innovatsion raqobatchilarning chaqiriqlariga to'g'ri javob berish yagona yo'l ekanligini ta'kidlaganlar.

S.Mandalia o'zining "Tourism Education in the Digital Era: Navigating Innovation and Transformation" nomli ilmiy ishida turizm ta'limida qo'llash imkoniyat mavjud bo'lgan bir nechta innovatsion ta'lim metodlarini o'rgangan.

Natalia A. Zaitsevaning "Kasbiy standartlarni qo'llash orqali sport va turizm sohalari uchun kadrlar tayyorlash jarayoniga innovatsion ta'lim texnologiyalarini joriy etish" nomli maqolasida turizm sohasida kadrlar tayyorlash yo'nalishlari bo'yicha kompetentsiyalarini shakllantirishga qo'yiladigan talablarni, o'quv jarayoniga modulli yondashuvni joriy etish zarurligini va o'quvchining individual tipologik yo'nalishini aniqladi.

Tadqiqot metodologiyasi.

Ushbu tadqiqot ishimizda ilmiy-nazariy izlanishlar, sohada faoliyat yuritib kelayotgan professor-o'qituvchilar hamda talabalar o'rtasida o'tkazilgan so'rovnomalar, tadqiqotchi olimlarning mavzu yuzasidan ilmiy ishlari va qiyosiy tahlillardan foydalaniladi.

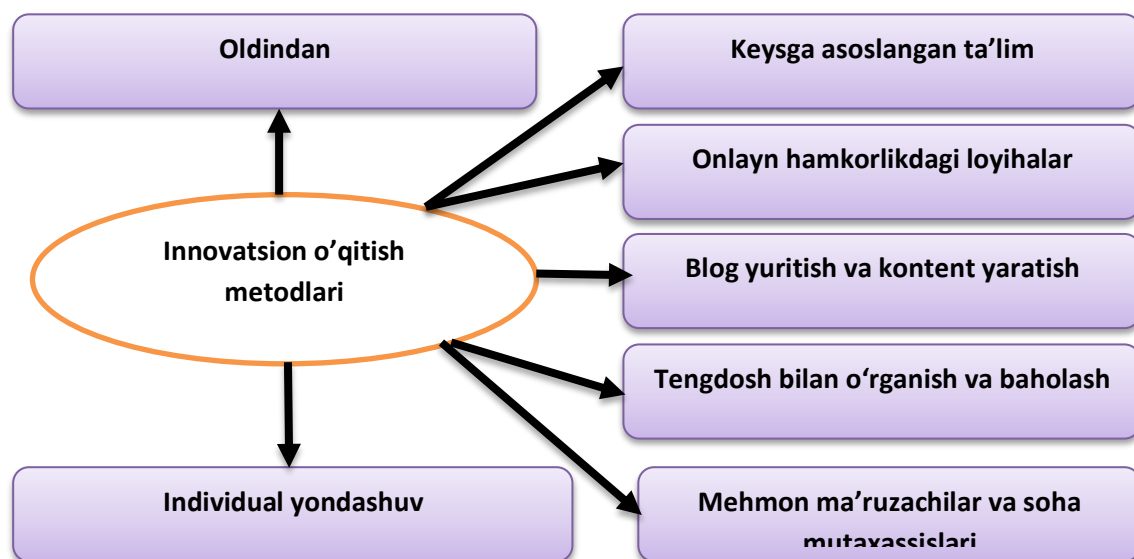
Tahlil va natijalar muhokamasi.

Hozirgi kunda butun dunyo bo'ylab Turizm ta'limining turli xil yangicha tendentsiyalari paydo bo'lgan bo'lib jahonning turizm sohasi eng rivojlangan mamlakatlarida muvaffaqiyatli qo'llanilib kelmoqda. Xususan ayni davrning eng ommabop va zamon talabi bo'lgan ta'lim uslublaridan biri bu onlayn ta'lim platformalari bo'lib, ularning keng tarqalishi an'anaviy ta'lim modellarini tubdan o'zgarishiga sabab bo'ldi. Jumladan Moodle, Canvas va Coursera kabi onlayn ta'lim vositalari oliy ta'lim muassasalariga hamda talabalarga moslashuvchan o'qitish va o'rganish imkoniyatlarini yaratadi. Bu kabi yengilliklar va talabalarga moslashuvchan dasturlar turizm sohasidagi talabalar uchun juda muhim bo'lib, ularga o'qish bir vaqtda amaliyotda ish tajribasini olish kabi muvozanatlash imkonini beradi.

Bundan tashqari zamonaviy ta'lim dasturlarida talabalarni olib borish imkoniyati mavjud bo'lmagan holatlarda virtual ravishda hududlarni ko'rish hamda o'rganish imkoniyati ham turizm ta'limidagi eng katta innovatsiyalardan biri hisoblanadi. VR va AR texnologiyalari turizmdagi real muhitni jonlantirib beruvchi ajoyib hissiyotlarni yaratib beruvchi vosita bo'lib xizmat qiladi. Ushbu vositalar talabalarga virtual sayohatlar, mehmonxona boshqaruvi simulyatsiyalari va mijozlarga xizmat ko'rsatish bo'yicha treninglar bilan shug'ullanish imkonini beradi, shu bilan nazariya va amaliyot o'rtasidagi tafovutni qisman bo'lsada yo'q qilishga yordam berishi mumkin.

Yana bir muhim yangiliklardan biri bu ta'limga mobil texnologiyalarning kirib kelganligi va o'quv resurslari hamda sohaga oid ma'lumotlarni darhol topishimkoniyatini osonlashtiradi. Turizm bo'yicha ta'lim uchun mo'ljallangan ilovalar interaktiv viktorinalar, sayohat tendentsiyalari bo'yicha istalgan vaqtda yangiliklar va imkoniyatlarni o'rganish va foydalanish mumkin.

Turizm ta'limida innovatsion texnologiyalar va metodlarning joriy etilishi kadrlar tayyorlash tizimida ko'pgina afzalliklarni keltirib chiqardi. Jumladan innovatsion texnologiyalar talabalarga o'rganishni yanada qiziqarli va interaktiv qiladi. Talabalar tanqidiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradigan amaliy tajribalarda ishtirok etishlari mumkin.

1-rasm.

Innovatsion texnologiyalarning turizm ta'limiga sezilarli samarasini ko'rsatadigan o'qitish metodlari¹⁷

O'quv platformalarida o'yinlardan foydalanish motivatsiya va ma'lumotni saqlashni ham oshirishi mumkin. Jahonning ko'zga ko'ringan oliy ta'lim muassasalarida o'qitishning turli xil samarali metodologiyalari shakllangan bo'lib, quyidagi rasmda ularning eng keng tarqalgan samarali turlarini ko'rishimiz.

Yuqorida keltirib o'tilgan o'qitishning eng yangi metodlari (1-rasm) va texnologiyalarini joriy etish talabalarni turizm sanoatining hozirgi talablariga mos qilib tayyorlashda ko'maklashadi. Raqamli texnologiyalar, ma'lumotlarni tahlil qilaolish va ijtimoiy media marketingi haqida bilimlar hamda ulardan foydalana olish tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ta'limda ushbu tendentsiyalardan foydalanish hozirgi raqobatdosh bozorda kadrlarni raqobatga bardoshli qilib tarbiyalashda ko'maklashadi.

Ta'limda muhim ahamiyatga ega bo'lgan texnologiyalardan muhimi bu talabalar, o'qituvchilar va soha mutaxassislari o'rtasida hamkorlik qilish hisoblanadi. Onlayn forumlar, veb-seminarlar va ijtimoiy media platformalari turizm sohasida zarur bo'lgan bilim almashish va tarmoqqa kirish imkoniyatlarini beradi.

Turizm ta'limida kadrlar tayyorlash uchun yuqorida keltirib o'tilgan zamonaviy texnologiyalar va metodlarni amalda qo'llashda duch kelinishi mumkin bo'lgan ba'zi qiyinchiliklar ham muvjud bo'lib, ular:

ta'limga innovatsion texnologiyalarni integratsiyalashning asosiy muammolaridan biri bu an'anaviy o'qitish usullariga o'rganib qolgan o'qituvchilarning qarshiligi hamda ularning malakalarini oshirish va o'qitish zaruriyati.

barcha talabalar talab qilinadigan texnologiyalar yoki yuqori tezlikdagi internetdan teng foydalanish imkoniyatiga ega emas.

talabalar innovatsion ta'lim usullaridan foyda olishlarini ta'minlash uchun muassasalar ushbu nomutanosibliklarni bartaraf etish imkoniyatlari

¹⁷ Muallif ishlanmasi

MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS

mavjud o'quv dasturlariga yangi texnologiyalarni integratsiya qilishni puxta rejalashtirish va ta'lim natijalari bilan moslashishni talab qiladi. O'quv dasturlari dolzarb va samarali bo'lishini ta'minlash uchun ta'lim muassasalari sohaning manfaatdor tomonlari bilan hamkorlik qilishi kerak.

Ushbu kamchiliklardan kelib chiqqan holda quyidagi takliflarni berishimiz mumkin.

Oliy ta'lim muassasalarida o'qituvchilar uchun doimiy treninglarni tashkillashtirish uchun sarmoya kiritish. Seminarlarda eng yangi texnologiyalar va pedagogik strategiyalar haqida bilimlar almashilishi lozim.

Ta'lim muassasalari innovatsion texnologiyalarni qo'llab-quvvatlash uchun zarur infratuzilmaga, jumladan, apparat, dasturiy ta'minot va tezkor ishonchli internet manbalariga kirish uchun imkoniyatlar yaratilishi kerak.

Sohada muvaffaqiyatli ish olib borayotgan tashkilotlar rahbarlari bilan hamkorlikni yo'lga qo'yish o'quv dasturining dolzarbligini va samaradorligini oshirishi mumkin. Ushbu hamkorlik talabalarga haqiqiy sohaning amaliy bilimlarini va amaliy loyihalarni amalga oshirish uchun imkoniyatlar taqdim etishi mumkin.

Xulosa va takliflar

Turizm ta'limida innovatsion texnologiyalarni joriy etish va takomillashtirish bo'lajak mutaxassislarni tez rivojlanib borayotgan sohada muvaffaqiyatga erishish uchun samarali tayyorlash uchun muhim ahamiyatga ega. Ushbu texnologiyalarni qo'llagan holda, ta'lim muassasalari o'rganish tajribasini oshirishi, sanoatning dolzarbligini ta'minlashi va hamkorlikni rivojlantirishi mumkin. Ta'limda texnologiyalarning integratsiyasi bilan bog'liq muammolarni hal qilish majburiyat va sarmoya kiritishni talab qiladi, ammo talabalar va turizm sektori uchun foyda sezilarli darajada bo'ladi. Oxir oqibatda, ta'limga istiqbolli yondashuv turizm sanoati talablariga javob berishga tayyor bo'lgan malakali, moslashuvchan mutaxassislarni ishlab chiqaradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Eshchnova, X. (2023). TURIZM PEDAGOGIKASINING TAMOYILLARI VA NAZARIY YONDASHUVLARI. *Евразийский журнал социальных наук, философии и культуры*, 3(11), 189-193.
2. Abduazizov, I. A., & Mamadaliyev, N. B. (2023). Mamlakatda turizm sektorining raqobatbardoshligini oshirishning innovatsion usullari. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(4), 1024-1028.
3. Arzimatov, B. (2022). Hududlarda turizm sohasi rivojlanishiga innovatsion yondashuvlar. *Science and innovation*, 1(A7), 692-696.
4. Эшмуродов, Р. (2023). Turizm sohasiga oliy malakali kadrlar tayyorlash: muammo va yechimlar. *Economics and Innovative Technologies*, 11(2), 451-457.
5. S.Mandalia /_Tourism_Education in the Digital Era Navigating Innovation and Transformation 2023
6. <https://www.researchgate.net>